

2018/093

ONTVANGEN 17 SEP. 2018

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Fontys Hogescholen
t.a.v. College van Bestuur
Postbus 347
5600 AH EINDHOVEN

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum **10 SEP 2018**

Betreft Besluit macrodoelmatigheid Associate degree-opleiding Bedrijfskunde

Onze referentie
1406548

Uw brief van
13 juli 2018

Uw referentie
JZ/2018/540/mh

Bijlagen
1

Geacht College,

Met de brief van 13 juli 2018, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 18 juli 2018, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de Associate degree-opleiding Bedrijfskunde als bekostigde opleiding te verzorgen in Eindhoven.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 22 augustus 2018, kenmerk 2018/093, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de Associate degree-opleiding Bedrijfskunde als bekostigde opleiding te verzorgen in Eindhoven.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

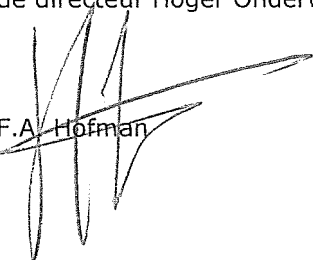
Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag niet voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap of De minister voor Basis- en voortgezet Onderwijs en Media, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO Bezwaarschriftencommissie, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.duo.nl/zakelijk onder 'Oneens met Duo'.

Onze referentie
1406548

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de Vereniging Hogescholen.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Namens,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 28
2514 JK Den Haag
T: 070 8605300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Advies nieuwe opleiding

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Fontys Hogescholen voltijd hbo Associate degree Bedrijfskunde Eindhoven	2018/093	22/08/2018

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 18/07/2018 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van Fontys Hogescholen om de hbo Associate degree Bedrijfskunde als bekostigde opleiding te verzorgen te Eindhoven (brief van 13 juli met kenmerk JZ/2018/540/mh). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op het verzoek van Fontys Hogescholen om de Associate degree Bedrijfskunde als bekostigde opleiding in Eindhoven te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de hbo Associate degree Bedrijfskunde in Eindhoven aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige hbo Associate degree in het Croho onderdeel Economie. De opleiding omvat 120 EC en wordt in deeltijd aangeboden. Het curriculum van de opleiding bestaat uit de volgende onderdelen: accounting, bedrijfsethiek, corporate finance, economie, kwantitatieve methoden, management information systems, marketing, operations management, organisatiekunde, recht en

strategisch management. De opleiding is toegankelijk voor mbo'ers, havo's en vwo'ers. De Ad Bedrijfskunde is geschikt voor werkenden en voor jongeren die kiezen voor een combinatie tussen leren en werken. Voor het volgen van een specifiek deel van de opleiding (de geavanceerde thema's) in het tweede jaar worden eisen gesteld aan de werkring van studenten. Deze eisen gelden niet voor het propedeusejaar. Afgestudeerden van de Ad Bedrijfskunde komen in aanmerking voor functies binnen het MKB en kleinere afdelingen in grotere organisaties. Afgestudeerden worden officemanager, zelfstandig assistent, leidinggevende, manager bedrijfsbureau, projectmedewerker, kwaliteitsmedewerker of consultant.

Motivering

De aanvraag voldoet naar de mening van de commissie niet aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

Aanvrager doet bij criterium a een beroep op een arbeidsmarktbehoefte. Aanvrager doet geen beroep op een maatschappelijke behoefte of een wetenschappelijke behoefte.

Aanvrager stelt dat de hbo Associate degree Bedrijfskunde aansluit op een arbeidsmarktbehoefte. De onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte is gebaseerd op de sectoranalyse HBO Economie (2013) van OCW, de Human Capital Agenda Fontys Focus 2020, de eindrapportage Macrodoelmatigheid Ad bedrijfskunde (MER) van Markteffect (februari 2017), de Brainport Nationale Actieagenda 2017, het onderzoek LLL (Leven Lang Leren) en de rapportage hogescholen van NIDAP (2018).

Voorts doet aanvrager een beroep op het rapport Flexibel Hoger Onderwijs voor Volwassenen van de commissie Rinnooy Kan (2014), de Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek 2015-2025 De Waarde(n) van Weten van OCW, en de Wet invoering associate degree-opleiding uit 2018. De commissie constateert dat deze argumentatie betrekking heeft op de vorm van het opleidingsaanbod en niet specifiek gericht is op de arbeidsmarktvrage naar een opleiding Bedrijfskunde. De commissie heeft deze documenten derhalve niet bij de beoordeling van de arbeidsmarktbehoefte betrokken.

Aanvrager heeft geen data van het ROA overgelegd. De commissie heeft deze data wel bij haar beoordeling betrokken (zie onderstaande tabellen).

Arbeidsmarktprognose hbo Bedrijfskunde & HRM	Indicator	Aantal/Totaal		Gem. Typering
			%	
			%	
verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		8600	4	0.7 laag
verwachte vervangingsvraag tot 2022		20300	10	1.5 laag
verwachte baanopeningen tot 2022		28900	14	2.1 erg laag
verwachte instroom van schoolverlaters tot 2022		42300	20	3.1 gemiddeld
ITKP knelpunten personeelsvoorziening in 2022	1.1			vrijwel geen
ITA arbeidsmarktsituatie in 2022	1.1			matig

Bron: ROA AIS

De commissie constateert op grond van ROA (AIS) dat het aantal baanopeningen voor het opleidingstype hbo bedrijfskunde en hrm tot 2022 erg laag zal zijn. Zowel de vervangingsvraag als de uitbreidingsvraag tot 2022 worden door het ROA als 'laag' getypeerd. De toekomstige arbeidsmarktpositie in 2022 typeert ROA als 'matig'. Het verschil tussen het aantal schoolverlaters dat de arbeidsmarkt betreedt en het aantal baanopeningen dat het ROA tot 2022 verwacht is groot. Het gaat hier om 13.400 afgestudeerden hbo bedrijfskunde en hrm die op grond van de

verwachtingen van het ROA geen baan in de richting en het niveau waarvoor zij zijn opgeleid zullen vinden.

Arbeidsmarktprognose hbo Economie	Indicator	Aantal	Totaal		Gem. Typering
			% 6 jaarlijks		
			jr.	%	
verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		24300	4	0,7	laag
verwachte vervangingsvraag tot 2022		58400	10	1,6	erg laag
verwachte baanopeningen tot 2022		82700	14	2,3	erg laag
verwachte instroom van schoolverlaters tot 2022		144900	25	3,8	gemiddeld
ITKP knelpunten personeelsvoorziening in 2022	1.13				vrijwel geen
ITA arbeidsmarktsituatie in 2022	1.13				matig

Bron: ROA NS

Voor het opleidingstype hbo economie schetst ROA een vergelijkbaar beeld. Het ROA verwacht een lage uitbreidingsvraag, een erg lage vervangingsvraag en een erg laag aantal baanopeningen tot 2022 voor hbo economie. Het verwachte aantal baanopeningen hbo economie tot 2022 is 82.700 terwijl maar liefst 144.900 studenten de arbeidsmarkt zullen betreden. De commissie constateert dat de verwachtingen van het ROA zowel voor hbo bedrijfskunde & hrm alsmede voor hbo economie ongunstig zijn.

Aanvrager heeft een beroep gedaan op de sectoranalyse hbo Economie die de CDHO in opdracht van het Ministerie van OCW in 2013 uit heeft laten voeren. In deze analyse wordt verwezen naar data van ECABO (ECABO, De Behoeftte aan Ad-opleidingen in het ECABO domein, Sondermeier, O, 2013). Het onderzoek van ECABO is niet bij de afweging betrokken omdat dit onderzoek betrekking heeft op een prognose voor de periode 2014 tot 2018. Op grond hiervan is de sectoranalyse hbo economie bij de weging van de arbeidsmarktbehoefte buiten beschouwing gelaten.

In 2017 heeft aanvrager een Strategische Marktverkenning uit laten voeren: De Human Capital Agenda Fontys Focus 2020. Aanvrager stelt dat de arbeidsmarkt in de regio Zuidoost-Nederland in zijn algemeenheid als (zeer) goed wordt gekenmerkt (p. 18). Uit het onderzoek blijkt dat de arbeidsmarktperspectieven voor het domein Economie matig zijn (p. 21). Het onderzoek bevat geen gegevens over de vraag naar een Ad Bedrijfskunde in de regio.

Markteffect heeft voor aanvrager in 2017 interviews gehouden onder 11 werkgevers. Uit de gesprekken met de 11 werkgevers komt een gemengd beeld naar voren. Er zijn werkgevers die potentie zien in de Associate Degree, terwijl andere werkgevers zich afvragen wat de toegevoegde waarde van de opleiding is. Het onderzoek geeft weinig tot geen inzicht in de behoefte op de arbeidsmarkt.

Aanvrager doet voorts een beroep op de Brainport Eindhoven Nationale Actieagenda 2017 en de rapportage LLL hogescholen die NIDAP voor Fontys heeft uitgevoerd. Beide regionale onderzoeken bevatten geen arbeidsmarktdata die wijzen op een behoefte aan bedrijfskundigen op Ad niveau. De cijfers uit het NIDAP rapport hebben betrekking op de groei van het aantal bedrijfskundigen en organisatieadviseurs op hbo/wo niveau in de periode 2013 tot 2016. Het NIDAP onderzoek bevat daarnaast vacatureteltingen voor beroepen op mbo/hbo niveau (hoofdstuk 50). Aanvrager heeft niet duidelijk aangegeven welke van de 25 genoemde beroepen voor de Ad Bedrijfskunde relevant zijn. De commissie constateert dat beide onderzoeken onvoldoende inzicht geven in de arbeidsmarktbehoefte.

Aanvrager benadrukt dat het beroepenveld breed is en niet altijd te vatten is in concrete beroepen.

Verder wijst aanvrager erop dat de opleiding niet opleidt tot nieuwe functies, maar de mogelijkheid biedt voor noodzakelijke professionalisering, doorgroei of overstap in het verlengde van bestaande functies. De commissie constateert dat aanvrager de noodzaak tot professionalisering niet heeft aangetoond.

De commissie concludeert dat aanvrager niet heeft aangetoond dat de aanvraag voldoet aan een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet niet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Aanvrager heeft niet betoogd dat het voornemen past bij het profiel van de instelling zoals beschreven in een door de rijksoverheid erkend sectorplan.

Vanaf 18/07/2018 is op de website van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van Fontys Hogescholen om de hbo Associate degree Bedrijfskunde in Eindhoven aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn bij de CDHO geen zienswijzen ingediend.

Aanvrager heeft het verwante opleidingsaanbod in kaart gebracht. Avans Hogeschool biedt een Ad Bedrijfskunde aan in zowel Breda als 's-Hertogenbosch (en in de toekomst ook te Roosendaal). De HAN biedt een Ad Bedrijfskunde aan in Arnhem. De Stichting Hogeschool NHA en de Stichting Deeltijd Opleidingen bieden een onbekostigde Ad Bedrijfskunde aan in Panningen, Woerden en Etten-Leur. De commissie constateert dat de Ad Officemanagement ook een verwante opleiding is. Aanvrager stelt immers dat afgestudeerden van de Ad Bedrijfskunde onder andere Officemanager kunnen worden. Dat betekent voor het bekostigde onderwijs dat de Ad Officemanagement van Hogeschool Windesheim en de Hogeschool van Rotterdam in de vergelijking betrokken dienen te worden. Voor het niet bekostigde onderwijs betekent dit dat de Ad Officemanagement van de LOI in de vergelijking wordt betrokken. Ten slotte moet worden opgemerkt dat de Ad Bedrijfskunde van de Hogeschool Zeeland (Vlissingen) nog niet in het Croho is geregistreerd. Evenals de Ad Bedrijfskunde van Avans in Roosendaal is de Ad Bedrijfskunde van de HZ in Vlissingen toekomstig aanbod.

De opleidingsnaam Bedrijfskunde is naar het oordeel van de commissie passend en sluit aan bij de bestaande opleidingsnaam die Avans en de HAN al hanteren. De commissie verwacht dat werkgevers en potentiële studenten weinig moeite zullen hebben om op basis van de opleidingsnaam de opleidingsinhoud globaal in te schatten. De taal waarin de opleiding wordt verzorgd is Nederlands. De opleiding leidt op voor de Nederlandse arbeidsmarkt.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde opleidingen. De instroom in de verwante onbekostigde opleidingen van de Stichting Hogeschool NHA, de Stichting Deeltijd Opleidingen en de LOI is niet bekend. De commissie heeft bij de beoordeling van de aanvraag dan ook geen rekening kunnen houden met de belangen van deze opleidingen. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod groeide de afgelopen vier jaren (zie tabel).

Eerstejaarsstudenten - Nederland

		'13-'14	'14-'15	'15-'16	'16-'17
Avans Hogeschool (07GR)	Ad Bedrijfskunde (80074)	140	195	193	285
Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU)	Ad Officemanagement (80007)		20	43	67
Hogeschool Rotterdam (22OJ)	Ad Officemanagement (80007)	236	233	245	210
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB)	Ad Bedrijfskunde (80074)				27
TOTAAL		376	448	481	590

Bron: DUO, bewerking: KBA Nijmegen

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van het kwantitatieve onderzoek van Markteffect. Van de 300 respondenten gaf 8% aan deze Ad

zeker te willen volgen. Dat zou een participatie van (eenmalig) 24 studenten betekenen. Het interesseonderzoek is een momentopname van de huidige populatie. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat nieuwe lichtingen van studenten anders zouden antwoorden. Aanvrager verwacht dat 20 tot 40 eerstejaars studenten in het eerste jaar zullen instromen en stelt dat dit instroomvolume in lijn is met de instroom in de Ad Bedrijfskunde van de HAN. De commissie is van mening dat de instroomprognose realistisch is.

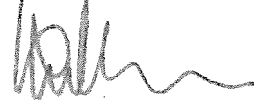
Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen opleiding Bedrijfskunde wordt afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte die bij criterium b is beschreven, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt gezien geen ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Vestiging van de opleiding in Eindhoven heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het (bekostigde) onderwijsaanbod dat wordt verzorgd in 's-Hertogenbosch, Breda, Roosendaal, Arnhem, Rotterdam, Zwolle en Almere (en in de toekomst ook in Vlissingen).

De commissie concludeert dat er geen ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de Ad Bedrijfskunde in Eindhoven te realiseren. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann

Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.